

BIZANCJUM

1. Cesarstwo Wschodnie przetrwało upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego, a po licznych reformach z przełomu VI i VII w. przekształciło się w państwo wczesnośredniowieczne, które przetrwało w niezmienionej formie do 1453 r. Zamieniono nazwę stolicy z Konstantynopola na Bizancjum.

2. **W 527 r. cesarzem został Justynian**, który podjął się zadania ponownego zjednoczenia ziem wchodzących w skład imperium rzymskiego. Ziemie te były nadal połączone silnymi więziami ekonomicznymi, co miało silny wpływ na ideę odrodzenia imperium rzymskiego. Justynian wykorzystał osłabienie polityczne i rozkład wewnętrzny państw barbarzyńskich. Udało mu się ponownie zamknąć Morze Śródziemne wewnątrz cesarstwa. W 533 r. odebrał Wandalom Afrykę; w 555 r. odebrał Italię Ostrogotom; w 564 r. odebrał południową część Półwyspu Iberyjskiego Wizygotom.

b) reformy wewnętrzne Justyniana

- skodyfikował obowiązujące prawo — 533 – 536 — **Kodeks Justyniana**,
- zreformował studia prawnicze by uzyskać tą drogą wysoko wykwalifikowanych urzędników,.
- był orędownikiem pełnej chrystianizacji cesarstwa, prześladował więc pogan. Zamknął sławną Akademię Ateńską, którą stworzył jeszcze Platon.

Justynian dążył do odtworzenia wielkiego cesarstwa uniwersalistycznego o silnej władzy centralnej . Językiem imperium był nadal język łaciński choć w powszechnym użyciu była greka. Łacina nadal była językiem prawa i administracji.

3. Przemiany VI wieku.

Cesarz Heraklisz w 632 r. przyjął tytuł basileusa od tej pory oficjalny tytuł cesarza bizantyjskiego.

Panowanie Herakliusza kończy definitywnie okres wschodniego cesarstwa rzymskiego i rozpoczyna dzieje Cesarstwa Bizantyjskiego.

4. **Cesarstwo Bizantyjskie szczyt swej potęgi osiągnęło na przełomie X/XI w.** Państwo to było całkowicie podporządkowane władzy cesarza, który był przedstawicielem Boga na Ziemi; było to państwo jednolite pod względem kultury, państwo greko-prawosławne.

a) władza zwierzchnia należała do cesarza, który nosił tytuł basileusa:

- był on naczelnym wodzem i prawodawcą,
- sprawował władzę świecką i kościelną
- był ziemskim odpowiednikiem Boga i jako taki był strażnikiem wiary i najwyższym dostojnikiem w państwie, nie uznawał zwierzchniej władzy papieży rzymskich,
- posiadał najwyższą władzę sądowniczą

Administracja centralna spoczywała w rękach urzędników nazywanych logotetami.

Biurokracja była bardzo rozwinięta i w znacznej mierze ułatwiała funkcjonowanie państwa

b) gospodarka

Pod względem gospodarczym Cesarstwo Bizantyjskie było najlepiej rozwiniętym krajem w tamtym okresie. W Cesarstwie Bizantyjskim uprawiano zboża pszenicę i żyto. Kwitło ogrodnictwo, sadownictwo i hodowla. W cesarstwie rozwijały się prężnie miasta, szczególnie te, które brały udział w ożywionej wymianie handlowej. Konstantynopol liczył ok. 500 tys. mieszkańców. W miastach rozwijało się rzemiosło. Bizancjum słynęło z produkcji towarów luksusowych. W miastach działały manufaktury państwowe i drobne zakłady rzemieślnicze. Rzemieślnicy tworzyli korporacje zawodowe. Bizancjum kontrolowało handel śródziemnomorski. Dzięki niemu prężnie rozwijała się gospodarka towarowo-pieniężna. W powszechnym użyciu był bizantyjski złoty solid. Stosowano listy kredytowe i weksle dzięki czemu rozwijał się handel (rozliczenia bezgotówkowe).

c) **kultura** — Bizancjum było największym ośrodkiem kulturalnym. Szczyt rozwoju przypadł a przełom IX i X wieku. Rozwinęła się architektura. Budowle sakralne były budowane na planie krzyża greckiego zwieńczonego kopułą. Do najwspanialszych budowli zaliczamy Hagia Sophia. Rozwijało się malarstwo religijne — malowanie ikon. Piśmiennictwo w języku greckim. Cesarze bizantyjscy byli mecenasami sztuki. Rozwinęła się literatura encyklopedyczna. Pisali tacy cesarze jak Leon VI Filozof i Konstantyn VII .